

FARKLILAŞTIRILMIŞ GÖRSEL SANATLAR ÖĞRETİMİNİN 7. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN AKADEMİK BAŞARILARINA ETKİSİ²

Fatih KARİP*, Alev ÇAKMAKOĞLU KURU**

*Yrd. Doç. Dr., Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Eğitim Fakültesi,
fkarip@agri.edu.tr

** Prof. Dr., Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, alevkuru@gazi.edu.tr

ÖZ

Anahtar kelimeler:

Farklılaştırılmış
Öğretim, Görsel
Sanatlar Eğitimi,
Akademik Başarı.

Bu çalışmanın amacı farklılaştırılmış görsel sanatlar öğretiminin öğrencilerin akademik başarılarına olan etkisini incelemektir. Bu doğrultuda 7. Sınıf düzeyinde öğrenim gören öğrencilerin Görsel Sanatlar Dersi, görsel sanatlarda biçimlendirme öğrenme alanı “görsel sanat çalışmalarını oluştururken sanat elemanlarını ve tasarım ilkelerini kullanır” kazanımına yönelik farklılaştırılmış özgün bir program oluşturulmuştur. Bu şekilde farklılaştırılan programın etkililiği kontrol guruplu ön test-son test yarı deneysel deseni kullanılarak sınanmıştır. Araştırma Ağrı İli Alparslan Ortaokulu 7. Sınıf öğrencileri ile yürütülmüştür. Çalışmada araştırmacı ve alan uzmanları tarafından geliştirilen geçerlik ve güvenirlik çalışmaları yapılmış akademik başarı testi uygulamadan önce ve uygulamadan sonra kullanılmıştır. Ölçme araçlarından elde edilen veriler, Mann Whitney-U testleri ile istatistiksel analize tabi tutulmuştur. Araştırma sonunda akademik başarı testinden elde edilen puanlar kontrol edildiğinde farklılaştırılmış görsel sanatlar öğretiminin uygulandığı öğrencilerin aldığı puanlar, öğretim programına müdahale edilmeyen kontrol gurubu öğrencilerinin puanlarından anlamlı derecede yüksek bulunmuştur. Sonuç olarak farklılaştırılmış görsel sanatlar öğretiminin 7. sınıf öğrencilerin akademik başarısına olumlu katkı sağladığı ortaya çıkmıştır.

THE EFFECTS OF DIFFERENTIATED ART INSTRUCTIONAL DESIGN ON STUDENTS' ACADEMIC ACHIEVEMENT

ABSTRACT

Keywords:
Differentiated
Instruction, Art Ed-
ucation, Academic
Achievement

The purpose of this study is to analyze the effects of differentiated visual art instruction on the students' academic success. In this direction, an authentic and differentiated instruction was designed for the 7th grade students concerning the acquisition of “using art equipment and design principles while creating visual art works” in the Designing in Visual Arts learning domain of Visual Art Class. In this manner, the effectiveness of the design was tested by using semi-experimental design including control group with pretest-posttest. The study was conducted with 7th grade students in Alparslan Elementary School in Ağrı. In the study, achievement test which was developed by the researcher and field experts and whose reliability and validity studies had been done, Visual Arts Course was used before and after the study to evaluate the works of the students. The data obtained from the evaluating instruments was analyzed with Mann Whitney-U tests. As a result of the study, when the scores obtained from academic success were controlled, it was found that the scores of the students who got the differentiated visual art instruction were significantly higher than the scores of the students in control group whose curriculum stayed the same

İnsanlar fiziksel özellikleri bakımından olduğu gibi, bilişsel, duyuşsal, psikomotor ve ahlaki özellikleri bakımından da birbirlerinden farklıdır (Kurt ve Ekici, 2013). Her birey kendine özgü, biricik ve diğerlerinden farklıdır. Farklı öğrenme, algılama ve anlama kapasitesine sahiptir. Kimi sporda, kimi sanatta, kimi sözcükleri kullanmada, kimi de başkalarını mutlu etmede iyidir. Her bireyin bir diğerinden farklı olduğu bir dünyayı kabul etmek gerekmektedir (Tomlinson, 2014). Dolayısıyla eğitim öğretim ortamlarının öğrencilerin bireysel özelliklerini dikkate alması etkili bir öğrenme açısından oldukça önemlidir. Etkili bir öğrenmenin gerçekleşebilmesi için mutlaka öğrencilerin bireysel özellikleri, öğrenme hızları, öğrenme stilleri dikkate alınmalıdır.

Öğretim programları oluşturulurken bireysel farklılıklar açısından ilgi, tutum, öğrenme stilleri hazırlanışları ile birlikte öğrencinin zekası, yeteneği, yaratıcılığı dikkate alınmalıdır. Birbirinden farklı bu değişkenlerin birbirleriyle olan ilişkileri de çok farklıdır. Örneğin görsel sanatlar alanında yetenekli bireyler orta seviye bir zekaya sahip olabilirler. Orta seviye bir zekaya sahip olan bireyler üstün zekaya sahip bireylerden daha fazla yaratıcı olabilirler (Şahin, 2014). Hazırlanan birçok öğretim programının sadece normal bir zekaya sahip bireylere yönelik olduğunu görülmektedir (Gökdere, 2004). Öğrencilere sunulan programların bireysel farklılıkları dikkate alması gerekmektedir. Eskiden olduğu gibi ne çok kolay ne de çok zorlayıcı ortalama bir öğrenciye hitap edecek şekilde değil öğrencilerin bireysel özelliklerine göre hazırlanmalıdır (Çalıköğlü, 2014).

Bireysel farklılıkları açısından düşünüldüğünde her bireylerin akranlarıyla benzer ihtiyaçları olduğu gibi kendilerine özgü çeşitli ihtiyaçları da bulunmaktadır. Her ne kadar çok erken yaşlardan itibaren mükemmeliyetçi standartlara sahip olsalar da bu ihtiyaçlarına yönelik her zaman yardıma ihtiyaç duyarlar (Dağlıoğlu, 2004). Normal eğitim öğretim ortamları farklı özelliklere sahip bireylerin eğitimini sınırlayıcı bir özelliğe sahip olabilir. Bireysel farklılıklara sahip öğrencilerin zamanında keşfedilmesi kadar doğru yerde doğru eğitim verilmesi de son derece önemlidir. Bireysel farklılıklara sahip öğrencilerin yeteneklerini güçlendirebilmeleri için kendilerine özgü, müfredatlara, yazılımlara, programlara ihtiyaç duyulmaktadır.

Uzun yıllar boyunca yapılan araştırmalar bireysel farklılıklara sahip öğrencilerin eğitimleriyle ilgili farklı eğitim programlarına ihtiyaç duyduklarını ortaya koymuştur. Bütün bireye ihtiyaçları doğrultusunda eğitim verilmediği takdirde bu bireylerin bu özel yeteneklerini

kaybedebilmekte ya da farklı alanlara kaydırabilmekte (Yaman ve Emir 2017). Yapılan araştırmalar bireysel farklılıklara sahip öğrenciler için en etkili eğitim ortamının farklılaştırılmış öğretim programlarını içeren sınıflar olduğunu ortaya koymaktadır (Chen, 2011; Demir, 2013; Çalıköğlü, 2014; Karaduman, 2012; Kök, 2012; Yaman ve Emir 2017).

Her öğrenci alışkanlıkları ve beynin işleyişi sonucu farklı ilgi ve öğrenme tarzına sahiptir. Aynı filmi seyreden öğrencilerin farklı sonuçlar çıkarırlar. Kimimiz bardağın boş tarafını görürken kimimiz dolu tarafını görür (Özden, 2014, s. 225). Herkesin açık bir biçimde bütün öğrencilerin birbirinden farklı olduğunu kabul etmelerine rağmen, bu varsayım okul sistemine dâhil edilmemiştir. Bireysel öğrenme stilleri ve farklılıklarının müfredata dâhil edilmesi sorunu öğretmenlere bırakılmıştır. Bu yüzden öğretmenler öğrencilerin öğrenme kapasitelerini, ilgilerini, öğrenme hızlarını öğretim programının içerisine farklılaştırarak yerleştirmek zorundadırlar (Kapusnick ve Hauslein, 2001).

Farklılaştırılmış öğretim, öğretmene öğrenci özelliklerine göre öğretimi çeşitlendirmek amacıyla geliştirilmiş bir yaklaşımdır. Öğretmenler sınıftaki farklı öğrencilerin bireysel ihtiyaçlarına cevap verebilecek bir öğretim planı tasarlarlar (Avcı ve Yüksel, 2014).

Farklılaştırılmış bir sınıf, içeriğin öğrenilmesini, fikirlerin işlenip mantıklı hale gelmesini ve öğrencilerin daha etkin öğrenmesini sağlayacak şekilde ürün geliştirilmesini yardımcı olacak farklı etkinlikler sağlar (Tomlinson, 2015). Farklılaştırılmış öğretimde öğretmenler müfredattan ziyade öğrencilerin buldukları seviyeleri dikkate alırlar. Öğretmenler öğrencilerin bireysel farklılıkların odaklanarak onlara farklı öğrenme modelleri sunar. Bunları gerçekleştirmek için de öğrencinin ilgi, yetenek, öğrenme stili, öğrenme hızlarını dikkate alarak öğretimi çeşitlendirir. Öğrencilerin birbirleriyle değil de kendileriyle yarışmasını sağlar (Tomlinson, 2014).

Her ne kadar geçmişte öğrenim süreci içerisinde dışlanmış bir ders olarak görülse de; Sanat eğitimi, günümüzde yeri doldurulması oldukça zor olan, başka bir dersin sağlayamayacağı katkıları olan bir derstir. Sanat insan ruhunu incelten, bilgi verici, bilinçlendirici, eğitici, arındırıcı yönleriyle en kapsamlı dersler arasında yer almaktadır. Bunun dışında, sanat eğitimi yalnızca "sanat" odaklı değil; bireysel, kültürel, tarihsel ve toplumsal tüm değerlerin araştırılmasında, incelenmesinde, sorgulanmasında ve öğretilmesinde etkin bir öğrenme alanıdır (Kırıçoğlu, 1991; Kırıçoğlu, 2009; Kırıçoğlu, 2014)

Sanatı insan varlığının bir ihtiyacı olarak gören Tansuğ (1982) her ne kadar tarihsel süreç içerisinde karmaşık bir gelişime sahip olsa da kimi zaman seçkin, yüksek, resmi gibi nitelendirmelere sahip olsa da sanatın toplumu oluşturan her bireyin yaşam alanının bir parçası olması gerektiğini dile getirmiştir.

Bilişsel, duyuşsal ve gelişimsel açılarından bireysel farklılıklara sahip öğrencilerin, bütün bu farklı özelliklerinden kaynaklanan gereksinimlerini karşılayabilecek bir eğitim öğretim sürecine ihtiyaç duymaktadırlar (Kanlı, 2011). Genel eğitimin önemli parçalarından olan sanat eğitimi birçok ülkede yalnızca görsel sanatlarda yetenekli bireylerin değil; bütün eğitimlerinin bir parçasıdır. Bireyin yeteneklerinin biçimlendiği, yaşam felsefesi oluşturduğu, düşünce yapısının farklılaştığı ve zenginleştiği ortamlardan biri de sanat ortamları, sanatsal alanlardır (Malkoç, 2004). Bireysel farklılıklara sahip öğrencilere yönelik farklılaştırılmış öğretim programı birçok değere sahiptir. Görsel algı, uzamsal yetenek ve yaratıcılık genel bir zeka gerektirmektedir dolayısıyla görsel algı ve yaratıcılığın geliştirilmesinin aynı zamanda bireyin genel zekasına önemli katkıları olacaktır. Bilişsel, duyuşsal ve psikomotor faydaları ile bireyselliği geliştirmekte ve diğer zeka alanlarının gelişimine de katkı sağlamaktadır (Robinson vd., 2014, s. 194).

Sanat etkinlikleri arasında güzel yazı, yaratıcı yazım, çizim, seramik, dans, drama, türkü söyleme, org ve piyano çalma, müzik besteleme, hikaye anlatma, tasarım ve kukla gösterisi gibi birçok farklı alan ve etkinlik yer almaktadır. Bu etkinliklerin öğrencilerin yaratıcılıklarını arttırdığını, yeni deneyimlere açık hale geldiklerini, okuma düzeylerinin yükselmesi, diğer okul performans alanlarında öz düzenlemenin yükselmesi, standart okuma ve matematik testlerindeki puanların artması gibi farklı alanlarda çok çeşitli etkilerinin olduğunu göstermektedir (Robinson vd., 2014, s. 194). Öğrenciler açısından sanat eğitimi onların bilişsel, duyuşsal ve psikomotor etkinlikler içerisinde aynı anda bulunarak kendini ifade etmesini sağlayan çok yönlü bir araçtır (Artut, 2009, s. 225).

Farklılaştırılmış görsel sanatlar eğitiminin çekirdeği olan güzelliğin farklı anlamlarının keşfi gibi sanatın temel kavramlarını öğrenmektedirler. Farklılaştırılmış sınıfta öğrencilerin hazırbulunuşluklarına uygun kavramları anlamalarına imkan tanır (Chen, 2011).

Farklılaştırılmış görsel sanatlar öğretim programı ile her öğrencinin ilgi, yetenek, öğrenme stili ve öğrenme hızı dikkate alınarak zenginleştirilen aktivitelerle farklı ihtiyaçlara sahip tüm öğrencilerin sanat eğitimi-

nin bireye sağladığı bu yararlarından üst düzeyde yararlanması sağlanabilir.

Alt Problemler

Araştırmanın temel amacı ilgi merkezleri tekniğine göre farklılaştırılmış görsel sanatlar öğretim programının ortaokul 7. Sınıfta öğrenim gören öğrencilerin akademik başarı, tutum ve çalışmalarına etkililiğini sınamaktır.

Bu temel amaç doğrultusunda araştırılacak olan alt problemler şunlardır.

1.İlgi merkezleri tekniği temel alınarak oluşturulan farklılaştırılmış görsel sanatlar öğretim programının uygulandığı deney grubundaki öğrenciler ile öğretim programına müdahale edilmeyen kontrol grubu öğrencilerinin Görsel Sanatlar Dersi akademik başarı ön test puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?

2.İlgi merkezleri tekniği temel alınarak oluşturulan farklılaştırılmış görsel sanatlar öğretim programının uygulandığı deney grubundaki öğrenciler ile öğretim programına müdahale edilmeyen kontrol grubu öğrencilerinin Görsel Sanatlar Dersi akademik başarı son test puanları arasında deney grubu lehine anlamlı bir fark var mıdır?

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Bu çalışma ortaokul 7. sınıf Görsel Sanatlar Dersinde farklılaştırılmış öğretim yöntemlerinin öğrenim gören öğrencilerin akademik başarıları, derse karşı tutum ve çalışmalarına etkisi incelenmiştir.

Bu çalışmada nicel yaklaşımlarından deneysel yöntem kullanılmıştır. Nicel araştırmalarda deney, gözlem, belgeleme, araştırma-soruşturma çok önemlidir. Nicel çalışmalarda araştırmacının rolü çalışmayı baştan sona kadar nesnel olarak düzenlemektir. Deney, düzenlenmiş ve denetim altına alınmış bir ortamda bağımsız değişkenin bağımlı değişkeni nasıl etkilediğini saptamak üzere yapılan bilimsel çalışmalardır. (Sönmez ve Alacapınar, 2011).

Araştırmada deneme modellerinden ön-test son-test eşleştirilmiş yarı deneysel desen kullanılmıştır. Eşleştirilen gruplar işlem gruplarına seçkisiz atanmıştır (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2013, s. 208). Bu araştırma modeli tablo 1’de gösterilmiştir. Deneysel işlem süresince deney grubuna farklılaştı-

ayırıcılık indeksinin 0,19'dan büyük ve madde zorluk indekslerinin ise 0,32-0,88 aralığında olduğu gözlenmiştir. Başarı testine ilişkin betimsel istatistikler tablo 3'de verilmiştir.

Tablo 3: Başarı Testine İlişkin Betimsel İstatistikler

Doğru cevap sayısına göre betimsel istatistikler	
Testteki madde sayısı	22
Teste giren cevaplayıcı sayısı	236
Testin ortalaması	13,55
Testin varyansı	19,36
Testin standart sapması	4,40
En yüksek puan	22,00
En düşük puan	3,00
Ortanca	13,50
Ranj	19,00
Çarpıklık	0,15
Basıklık (sivrilik)	-0,60
Bağıl değişkenlik katsayısı	32,48
Kr-20 iç tutarlılığı	0,74
Kr-21 iç tutarlılığı	0,69
İki yarı tutarlılığı	0,58
Ortalamanın standart hatası	2,23
Testin ortalama ayırıcılığı	0,58
Testin ortalama güçlüğü	0,52

Tablo 3'ü dikkate alındığında testin ortalama puanının 13,55 olduğu, standart sapmasının ise 4,40 olduğu gözlenmiş ayrıca en düşük puanın 3 en yüksek puanın ise 22 olduğu gözlenmiştir. Çarpıklık ve basıklık değerleri sırasıyla 0,15 ve -0,60 olduğu bulunmuştur. Buna göre veri setinin normal dağılıma sahip olduğu söylenebilir. İç tutarlılık katsayılarına bakıldığında testin güvenilir olduğu savunulabilir.

Başarı testinin geçerlik ve güvenilirlik kanıtlarına bakıldıktan sonra testin faktör yapısına bakılmıştır. Faktör yapısının uygunluğu için Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) katsayısı ve Barlett Sphericity küresellik testine bakılmış ve sonuçlar tablo 4'de sunulmuştur.

Tablo 4: Başarı Testine İlişkin KMO ve Barlett Küresellik Testi Sonuçları

Kaiser-Meyer-Olkin (KMO)		,752	
Barlett küresellik (Sphericity) testi	Ki-kare	716,613	
	Serbestik derecesi	231	
	p	,000	

Yukarıdaki tabloda görüldüğü üzere başarı testinin faktörleşebilir olduğu görülmektedir. Başarı testi ikili kodlandığı için süresiz veri yapısına sahiptir. Bundan dolayı faktör yapısına bakıldığında sürekli veri setleri için uygun olan Pearson korelasyon katsayısı yerine tetraklorik korelasyon katsayısına bakmak daha uygun olmaktadır. Bu bağlamda başarı testi için Mplus programı kullanılarak açımlayıcı faktör analizi yapılmıştır (ilgili veri seti için uyum değerleri RMSEA(%90)=0,027(0,011-0,038), CFI=0,932, TLI=0,926, SRMR=0,106, $\chi^2/sd = 3,331$). Uyum ölçütleri incelendiğinde tek faktörlü modelin veri seti ile uyumlu olmakta başka bir değişle yapı geçerliği için yeterli kanıtların sağlandığı görülmektedir. Yapılan AFA analizinin madde faktör yükü değerleri tablo 5'de verilmiştir.

Tablo 5: Açımlayıcı Faktör Analizinin Sonuçları.

Maddeler	Faktör Yüğü
M1	0,521
M2	0,564
M3	0,501
M4	0,276
M5	0,706
M6	0,515
M7	0,670
M8	0,244
M9	0,599
M10	0,566
M11	0,445
M12	0,301
M13	0,393
M14	0,388
M15	0,543
M16	0,610
M17	0,460
M18	0,499

M19	0,591
M20	0,201
M21	0,355
M22	0,444

Tablo 5 incelendiğinde başarı testinin tek faktörlü bir yapıya sahip olduğu görülmektedir. Açıklayıcı faktör analizinde tek faktörlü modelin model uyum bilgisinin diğer modellere (iki faktörlü, üç faktörlü ve dört faktörlü) daha fazla olduğundan başarı test tek faktörlü olarak kabul edilmiştir.

Analiz sonuçlarına göre başarı testinin tek bir boyuta sahip olduğu, güvenilir ve geçerli ölçme sonuçları sağladığı söylenebilir.

İşlem Basamakları

Bu çalışmada 7. Sınıf Görsel Sanatlar Dersi “görsel sanat çalışmalarını oluştururken sanat elemanlarını ve tasarım ilkelerini kullanır” kazanımı için hazırlanan farklılaştırılmış öğretim yöntemi uygulama öncesinde aşağıdaki işlem basamakları takip edilmiştir:

Araştırmacı tarafından farklılaştırılmış öğretimin kuramsal temelleri, müfredat farklılaştırma modelleri, farklılaştırılmış öğretim yöntemleri incelenerek farklılaştırılmış Görsel Sanatlar Dersinin teorik temelleri oluşturulmuştur.

1. Farklılaştırılmış öğretim konulu ulusal ve uluslararası literatürde çalışılmış konular incelenmiştir.

2. Uygulama öncesi araştırmada kullanılacak ölçme araçlarından Görsel Sanatlar Dersi “görsel sanat çalışmalarını oluştururken sanat elemanlarını ve tasarım ilkelerini kullanır” kazanımına yönelik bir başarı testi geliştirilmiştir.

3. Araştırmada kullanılarak ölçme araçlarının güvenilirlik geçerlik çalışmalarının yapılabilmesi için Ağrı İl Milli Eğitim Müdürlüğü’nden gerekli izin alınmıştır.

4. İzin alınan okullara araştırmada kullanılacak ölçme araçları uygulanmıştır.

5. Ölçme araçlarının güvenilirlik geçerlik çalışmaları yapılarak ölçme araçlarına son şekli verilmiştir.

6. Deney grubu öğrencilerine uygulanmak üzere farklılaştırılmış Görsel Sanatlar Dersi ders planları ve uygulamalar için gerekli materyaller hazırlanmıştır.

7. Uygulama öncesinde deney ve kontrol grupla-

rına veri toplama araçları uygulama yönergelerine dikkat edilerek uygulanmıştır.

Farklılaştırılmış Görsel Sanatlar Öğretiminin uygulandığı deney grubunda uygulama süreci aşağıda belirtildiği gibi gerçekleşmiştir:

1. Uygulama yedi hafta, yedi ders saati sürmüştür.

2. Uygulama öncesinde öğrencileri yakından tanımak bireysel farklılıklarını belirlemek üzere derse giren farklı branş öğretmenleri ve deney grubu öğrencileri ile ön görüşmeler yapılmış ayrıca program hakkında öğrenci ve öğretmenler bilgilendirilmiştir.

3. Sınıf düzeni oturma planları ve ilgi merkezleri dikkate alınarak; öğretmen görüşleri, görüşme esnasında uygulanan bir ilgi envanteri ve öğrenci görüşleri dikkate alınarak oluşturulmuştur.

4. Derste kullanılan tüm materyaller araştırmacı tarafından farklılaştırılmış öğretime uygun olarak oluşturulmuştur.

5. Uygulama esnasında her bir merkez ile o merkezin ilgi, öğrenme hızı ve öğrencilerin zeka alanları dikkate alınarak çalışmalar yürütülmüştür. İlgi merkezi dışında kalan öğrencileri için de öğretmen ayrı bir merkez konumundadır.

6. Öğrenci çalışmaları ve süreç geleneksel değerlendirme sisteminde olduğu gibi her öğrencinin sınıftaki diğer öğrencilere göre değil; her öğrencinin kendisi ile karşılaştırılarak değerlendirildiği ve kendileri ile rekabet ettirildiği bir değerlendirme yapılmıştır (Tomlinson, 2015)

Verilerin Çözümlemesi ve Yorumlanması

Deney ve kontrol gruplarının araştırma süreci sonunda ortaya koydukları ürünler araştırmacı tarafından geliştirilen ürün değerlendirme ölçeği dikkate alınarak alan uzmanları tarafından puanlandırılmıştır. Öğrencilerin yapmış oldukları ürünlerden aldıkları puanlar, başarı testinden almış oldukları puanlar ve Görsel Sanatlar Dersinde yönelik tutum ölçeğinden almış oldukları puanların ön-test ve son-test puanları SPSS 21 yazılım programı ile analiz edilmiştir. Araştırmada amaca uygun olarak nonparametrik istatistiksel analiz uygulanmıştır. Deney ve kontrol grubu arasındaki farklılığın anlamlı olup olmadığı Mann Whitney U testi kullanılmıştır

Bulgular ve Yorum

Araştırmanın Birinci Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorum

İlgi merkezleri tekniği temel alınarak oluşturulan farklılaştırılmış Görsel Sanatlar Ders programının uygulandığı deney grubundaki öğrenciler ile öğretim programına müdahale edilmeyen kontrol grubu öğrencilerinin Görsel Sanatlar Dersi akademik başarı ön test puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?

Birinci araştırma sorusunun cevaplandırılması için yapılan Mann Whitney U testi sonuçları Tablo 6'de verilmiştir. Tablo 6: Deney ve Kontrol Grubu İçin Ön Test Başarı Puanlarına İlişkin Mann Whitney-U Testi Karşılaştırılması

	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Deney	28	31,23	874,50	343,50	,316
Kontrol	29	26,84	778,50		

Tablo 6 incelendiğinde, uygulama öncesi kontrol ve deney grubu öğrencilerinin akademik başarı testi puanlarının Mann Whitney-U değerinin anlamlı olmadığı ($U = 343,50$; $p > ,05$) ve deney grubu öğrencilerinin kontrol grubu öğrencilerine göre akademik başarılarının daha yüksek olduğu görülmektedir.

Araştırmanın İkinci Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorum

İlgi merkezleri tekniği temel alınarak oluşturulan farklılaştırılmış Görsel Sanatlar Ders programının uygulandığı deney grubundaki öğrenciler ile öğretim programına müdahale edilmeyen kontrol grubu öğrencilerinin Görsel Sanatlar Dersi akademik başarı son test puanları arasında deney grubu lehine anlamlı bir fark var mıdır? **Tablo 7: Deney ve Kontrol Grubu İçin Son Test Başarı Puanlarına İlişkin Mann Whitney-U Testi Karşılaştırılması**

Grup	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Deney	28	42,36	1.186,00	32,00	,000
Kontrol	29	16,10	467,00		

Tablo 7 incelendiğinde, deney ve kontrol gruplarının uygulama sonrası akademik başarı testi puanları

nın Mann Whitney-U testinin anlamlı ($U = 32,00$; $p < ,05$) olduğu görülmektedir. Bu sonuca göre uygulanan farklılaştırılmış görsel sanatlar öğretim programının öğrencilerin akademik başarılarını olumlu yönde etkilediği sonucuna varılabilir.

Tartışma, Sonuç ve öneriler

Bu bölüm, "tartışma ve sonuç" ve "öneriler" olmak üzere iki bölümde ele alınacaktır. Tartışma ve sonuç bölümünde araştırmadan elde edilen bulgular ilgili alanyazınla karşılaştırılarak tartışılmış ve araştırmanın alt problemleri doğrultusunda ulaşılan sonuçlara yer verilmiştir. Öneriler bölümünde bulgular, tartışma ve sonuçlar dikkate alınarak farklılaştırılmış öğretim yönteminin öğrenme sürecinde kullanımına ilişkin uygulayıcılara ve araştırmacılara çeşitli öneriler sunulmuştur.

Tartışma ve Sonuç

Araştırmadan elde edilen bulgularla ilgili alanyazın tartışılmış ve sonuçlar sırası ile aşağıda sunulmuştur:

Araştırmanın Birinci Alt Problemine İlişkin Tartışma ve Sonuç

Birinci alt problem ilgi merkezleri tekniği temel alınarak oluşturulan görsel sanatlar öğretim etkinliklerinin uygulandığı deney grubu ile öğretim programına müdahalenin yapılmadığı kontrol grubu öğrencilerinin ön test puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır? Sorusuydu. Bu sonuçlara göre elde edilen bulgular ön test puanları dikkate alınarak değerlendirildiğinde ön test puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmadığı görülmektedir.

Deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin Görsel Sanatlar Dersi akademik başarı testi ön test puanlarının deney ya da kontrol grubu lehine göre anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek üzere yapılan Mann Whitney-U testi sonucuna göre gruplar arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farka rastlanmamıştır.

Bu sonuç ile deney grubu ve kontrol grubu arasında akademik başarı ön test puanları arasında uygulama öncesinde birbirine denk olduğunu söylememiz mümkündür. Bunun nedeni olarak 7. Sınıf öğrencilerine Görsel Sanatlar Dersini aynı içeriği aynı ya da benzer yöntem ve tekniklerle verilmiş olabileceği şeklinde açıklanabilir.

Araştırmanın İkinci Alt Problemine İlişkin Tartışma ve Sonuç

Araştırmanın 4. Alt problemi “İlgi merkezleri tekniği temel alınarak oluşturulan farklılaştırılmış Görsel Sanatlar Ders programının uygulandığı deney grubundaki öğrenciler ile öğretim programına müdahale edilmeyen kontrol grubu öğrencilerinin Görsel Sanatlar Dersi akademik başarı son test puanları arasında deney grubu lehine anlamlı bir fark var mıdır?” şeklindedir.

Deney ve kontrol gurubu öğrencilerinin akademik başarı son test puanları incelendiğinde guruplar arasında istatistiksel açıdan deney gurubu lehine anlamlı bir fark olduğu ortaya çıkmıştır. Yani deney gurubundaki öğrencilerin akademik başarı son test puanlarından daha yüksek olduğu görülmüştür. Bu sonuç deney grubuna uygulanan farklılaştırılmış görsel sanatlar öğretim programının akademik başarıya olan etkisini ortaya çıkarmıştır.

Araştırmanın ilk üç denencesine yönelik bulgular üzerinden bir çıkarım yapacak olursak; araştırmanın birinci bulgusunda deney gurubu için yapılan ölçümlerde son testin deney gurubu lehine anlamlı çıkması, araştırmanın ikinci bulgusunda kontrol gurubu için yapılan ölçümlerde son testin kontrol gurubu lehine anlamlı çıkması ve araştırmanın üçüncü bulgusunda deney ve kontrol guruplarının ön test puanlarının benzer olması bulgularından hareketle farklılaştırılmış görsel sanatlar öğretiminin öğrencilerin akademik başarıları üzerinde etkili olduğu söylenebilir.

Farklılaştırılmış öğretimde müfredattan ziyade öğrencilerin bireysel farklılıklarıyla birlikte buldukları seviye çok önemlidir. Öğretmenler öğrencilerin bu bireysel farklılıklarını dikkate alarak onlara farklı öğrenme modelleri sunarlar. Bunları gerçekleştirmek için öğrencilerin ilgi, yetenek, öğrenme stili, öğrenme hızını dikkate almalıdır. Böylece öğrencilerin birbirleri ile değil de kendileri ile yarışmalarını sağlamış olurlar (Tomlinson, 2014). Engelli öğrenciler de dahil olmak üzere tüm öğrencilerin başarıya ulaşmasını sağlayan öğretimsel uygulamaları ve stratejileri içerir. Her bir öğrenciyi ulaşabileceği en büyük standartlara taşımaya çalışır (Hall, 2002; Anderson, 2007; Santamaria ve Thousand, 2004). Araştırmanın temel problemlerinden biri de aynı sınıf ortamında bulunan fakat birbirinden çok farklı özelliklere sahip öğrencilerin kendi hazırbulunmuşlukları, ilgi, zeka alanı, öğrenme hızı gibi bireysel farklılıkları dikkate alınarak başarılarını artırılması düşüncesidir. Araştırmanın ikinci alt problemine yönelik sonuçlar bu düşünceyi kanıtlar niteliktedir.

Bu çalışmada farklılaştırma modellerinden Pa-

ralel Müfredat Modeli kullanılmıştır. Paralel Müfredat Modelinde Ulusal müfredata ek olarak Bağlantılar Müfredatı, Farkındalık Müfredatı ve Uygulamalar Müfredatının da birlikte uygulandığı bir modeldir (Sak, 2014; Tortop, 2015). Paralel Müfredatta ilk olarak çekirdek müfredat konularının anlaşılmasını sağlamaya yönelik çalışmalardan sonra, bağlantılar müfredatı ile öğrenciler ilgi ve ihtiyaçları doğrultusunda farklı disiplinlerden konular, kavramlar, zamanlar, olaylar veya insanlar arasında bağlantılar kurmaya çalışırlar (Tomlinson, 2009, akt. Kaplan-Sayı, 2013). Buna göre bu çalışmada ulusal müfredat ile birlikte öğrencilerin ilgisini çekebilecek matematik, fen, Türkçe, spor, müzik gibi farklı disiplinlerden araştırmaların olduğu Bağlantılar Müfredatı ve ilgilerini çekebilecek konularda uygulamalar yapabilecekleri uygulamalar müfredatı birlikte kullanılmıştır. Program süresince kazanımla ilgili disiplinler arası bağlantılar kurularak uygulama odaklı öğretim yapılmıştır.

Farklılaştırılmış öğretim konulu tezler incelendiğinde tezlerin en çok akademik başarıyı olan etkisinin incelendiği görülmektedir (Karip, 2016). Farklılaştırılmış öğretimin öğrencilerin akademik başarılarını artırdığını gösteren farklı disiplinlerde ve farklı örneklem gurupları üzerinde yapılmış birçok çalışma bulunmaktadır. Farklılaştırılmış öğretim konulu çalışmaların ülkemizde genellikle üstün yetenekli bireyler üzerine yoğunlaştığını görmekteyiz. Bununla beraber karma sınıflarda da yapılmış çalışmalar mevcuttur. Her iki örneklem üzerinde yapılmış çalışmalar incelendiğinde farklılaştırılmış öğretimin öğrencilerin akademik başarılarını olumlu yönde artırdığı sonucu görülmektedir. Ayrıca farklılaştırılmış öğretimin öğrencilerin akademik başarıyı doğrudan etkileyen, ilgi tutum, motivasyon gibi birçok değişkeni pozitif etkilediğini gösteren çalışmalar bulunmaktadır.

İlgili literatür incelendiğinde farklılaştırılmış öğretimin görsel sanatlar alanında kullanımının öğrencilerin tutum, davranış, motivasyon gibi değişkenlerine etkisini inceleyen çalışmalar bulunurken (Chen, 2011; Greene, 2011) akademik başarılarını inceleyen herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu alandaki bu sınırlılıktan dolayı farklılaştırılmış görsel sanatlar öğretiminin öğrencilerin akademik başarılarına olan etkisini doğrudan bir karşılaştırma yaparak incelememizi olanaksız kılmaktadır. Fakat farklı disiplinlerde farklı çalışma gurupları üzerinde yapılmış çalışmalar bulunmaktadır. Demir (2013) 5. Sınıf öğrencilerin öğrenim gördüğü karma sınıfta farklılaştırılmış öğretim yöntemlerinden Katlı Öğretim ve İstasyon Yönteminin öğrencilerin akademik başarılarına olan etkisini incelemiştir. Fen ve

Teknoloji Dersi Canlılar Dünyasını Tanıyalım ünitesi için hazırladığı farklılaştırılmış öğretimin uygulandığı grubun akademik başarı puanlarının geleneksel öğretimin yapıldığı grubun akademik başarı puanlarına göre yükseldiğini bulmuştur.

Özyaprak ve Davaslıgil (2012) Üstün zekalı ve yetenekli öğrenciler üzerinde yaptığı yarı deneysel çalışmasında farklılaştırılmış matematik öğretiminin öğrencilerin akademik başarılarını anlamlı düzeyde arttırdığını ortaya koymuştur. Çalikoğlu (2014) “Üstün Zekalı ve Yetenekli Öğrencilerde Derinlik ve Karmaşıklıkla Göre Farklılaştırılmış Fen Öğretiminin Başarı Bilimsel Süreç Becerileri ve Tutuma Etkisi” adlı çalışmasında 5. Sınıfta öğrenim gören üstün zekalı bireylere yönelik farklılaştırılmış fen öğretimi uygulamıştır. Araştırma sonunda hazırlanan programın öğrencilerde akademik başarıyı arttırdığını ortaya koymuştur.

Bu bulgu Demir (2013), Çalikoğlu (2013), Karadağ ve Yaşar (2010), Üşenti (2013), Beler (2010), Yabaş ve Altun (2009) Şaldırak (2012)'in yapmış olduğu çalışmalar ile paralellik göstermektedir. Bu çalışmalarda farklılaştırılmış öğretimin öğrencilerin akademik başarılarını artırdığı sonucuna ulaşılmıştır.

Sonuç olarak birinci ve ikinci alt probleme yönelik bulguları ve çalışmanın sonuçlarını destekler nitelikteki literatür birlikte değerlendirdiğimizde kontrol gurubu ile deney grubu arasında, Görsel Sanatlar Dersi başarı testi ön test puanları bakımından uygulama öncesinde birbirine denk olduğu; uygulama sonrasında deney grubun öğrencilerinin tutumlarında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Öneriler

Bu bölümde araştırma kapsamında ulaşılan sonuçlara ilişkin araştırmacılara ve uygulayıcılara çeşitli öneriler sunulmuştur.

Uygulayıcılar İçin Öneriler

1. Bu çalışma farklılaştırılmış görsel sanatlar öğretiminin ilgili kazanımına yönelik öğrencilerin akademik başarıları üzerinde olumlu bir etkisi olduğunu göstermiştir. Öğrencilerin kişisel ihtiyaçlarına cevap veren bir program olması nedeniyle “Sadece yetenekli bireylerin resim yapabileceği” önyargısını ortadan kaldıracak önemli bir model olduğu için Görsel Sanatlar Dersinde uygulanması önerilmektedir.

2. Bu çalışma Görsel Sanatlar Dersinin “görsel

sanat çalışmalarını oluştururken sanat elemanlarını ve tasarım ilkelerini kullanır” kazanımı için hazırlanmıştır. Farklı konu, kavram veya kazanımlarına yönelik farklılaştırılmış öğretim uygulamaları yapılabilir.

3. Öğretim programı hazırlanırken öğrencilerin ilgi, ihtiyaç, hazıbulunuşlukları, zekâ alanları, öğrenme hızı ve öğrenme stili gibi bireysel özellikleri göz önünde bulundurularak hazırlanmalıdır.

Araştırmacılar İçin Öneriler

1. Farklılaştırılmış öğretimin başarıları dışında öğrencilerin yaratıcılıkları, eleştirel düşünme becerileri, öz düzenleme becerileri, problem çözme becerileri gibi farklı değişkenlere olan etkisi incelenebilir.

2. Bu çalışma 7. Sınıf öğrencileri üzerinde gerçekleştirilmiştir. Farklılaştırılmış öğretim konusunda farklı öğretim kademelerinde, üstün yetenekli öğrenciler, veliler, öğretmenler gibi farklı örneklemelere yönelik çalışmalar yapılabilir.

3. Bu çalışmada farklılaştırılmış öğretim yöntemlerinden ilgi merkezi; farklılaştırma modellerinde “Paralel Müfredat Modeli” kullanılmıştır. Farklı müfredat farklılaştırma modelleri ve farklı öğretim yöntemleri de denenebilir.

4. Yalnızca sonucun değil sürecin de değerlendirmeye dâhil edildiği etnografik araştırmalar, eylem araştırmaları, olgubilim, kuram oluşturma gibi farklı nitel araştırma yöntemleri de kullanılabilir.

5. Farklı ülkelerin farklılaştırma programları araştırılıp çeşitli karşılaştırmalar yapılarak aralarındaki farklılıklar veya benzerlikler ortaya konabilir.

Kaynakça

Anderson, K.M. (2007). Differentiated Instruction on Include All Students, Preventing School Failure. 51(3), 49-53. <https://doi.org/10.3200/PSFL.51.3.49-54>

Artut, K. (2009). Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri. Ankara: Anı Yayıncılık.

Avcı, S., ve Yüksel, A. (2014). Farklılaştırılmış öğretim teori ve uygulama. Ankara: Nobel Yayıncılık.

Belcer, Y. (2010). Farklılaştırılmış öğretim ortamının sınıf yönetimine ve öğrencilerin akademik başarılarına etkisi. (Yüksel Lisans Tezi). <https://tez.yok.gov.tr> sayfasından erişilmiştir.

Büyüköztürk, Ş., Çakmak E.K., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş., ve Demirel, F. (2013). Bilimsel araştırma yöntemleri. Ankara: Pegem Akademi.

Chen, W.R. (2011). Differentiation in the art education: exploring two art teachers' responsive pedagogy in an elementary school in taiwan. (Doktora Tezi). <http://www.proquest.com/sayfasından erişilmiştir>.

Çalikoğlu, B. S. (2014). Üstün zekalı ve yetenekli öğrencilerde derinlik ve karmaşıklığa göre farklılaştırılmış fen öğretiminin başarı bilimsel süreç becerileri ve tutuma etkisi. (Doktora Tezi). <https://tez.yok.gov.tr sayfasından erişilmiştir>.

Dağlıoğlu, H.E. (2004, Eylül). Okul öncesi çağlardaki üstün yetenekli bireylerin eğitimi. I. Türkiye Üstün Yetenekli Çocuklar Kongresi'nde sunulmuş bildiri, İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.

Gökdere, M. (2004, Eylül). Bireysel dosyalama tekniği (portfolio) ve üstün yeteneklilerin eğitimi. I. Türkiye Üstün Yetenekli Çocuklar Kongresi'nde sunulmuş bildiri, İstanbul: Çocuk Vakfı.

Greene, T.M. (2011). Differentiated instruction: Reducing behavioral issues in the art room, (Yüksek Lisans Tezi). <http://www.proquest.com/sayfasından erişilmiştir>.

Hall, T. (2002). Differentiated instruction: Effective classroom practices report. National Center on Accessing the General Curriculum U.S. Department of Education.

Kanlı, E. (2011). Üstün Zekalı ve yetenekli bireylerin alan eğitiminde hızlandırma. Hasan Ali Yücel Eğitim fakültesi Dergisi, 16(2), 85-104.

Kaplan-Sayı, A. (2013). Farklılaştırılmış yabancı dil öğretiminin üstün zekalı öğrencilerde erişye eleştirel düşünmeye ve yaratıcılığa etkisi. (Doktora Tezi). <https://tez.yok.gov.tr sayfasından erişilmiştir>.

Kapusnick, R.A., ve Hauslein, C.M. (2001). The "silver cup" of differentiated instruction. Kappa Delta Pi Record, 37(4), 156-159. <https://doi.org/10.1080/00228958.2001.10518493>

Karadağ, R. ve Yaşar, Ş. (2010). Effects of differentiated instruction on students' attitudes towards Turkish courses: an action research, Procedia Social and Behavioral Sciences 9 (2010) 1394–1399.

Karaduman, G.B. (2012). İlköğretim 5. sınıf üstün

yetenekli öğrenciler için farklılaştırılmış Geometri öğretiminin yaratıcı düşünme uzamsal yetenek düzeyi ve erişye etkisi. (Doktora Tezi). <https://tez.yok.gov.tr sayfasından erişilmiştir>.

Karip, F. (2016). Analyzing the dissertations about differentiated instruction in terms of their contents in Turkey. Educational Research and Reviews, 11(16), 1590- 1597.

Kırıoğlu, O.T. (1991). Sanatta eğitim görmek anlamak yaratmak. Ankara: Demircioğlu.

Kırıoğlu, O.T. (2009). Sanat kültür yaratıcılık görsel sanatlar ve kültür eğitimi. Ankara: Pegem Akademi.

Kırıoğlu, O.T. (2014). Sanat bir serüven. Ankara: Pegem Akademi.

Kök, B. (2012). Üstün zekalı ve yetenekli öğrencilerde farklılaştırılmış Geometri öğretiminin yaratıcılığa uzamsal yeteneğe ve başarıya etkisi. (Doktora Tezi). <https://tez.yok.gov.tr sayfasından erişilmiştir>.

Kurt, H., ve Ekici, G. (2013). Bireysel farklılıklar ve öğretime yansımaları. G. Ekici & M. Güven (Ed.), Yeni öğrenme öğretime yaklaşımları ve uygulama örnekleri içinde (s. 40-82). Ankara: Pegem Akademi.

Malkoç, T. (2004, Eylül). Üstün yetenekli çocuklar ve müzik eğitimi. I. Türkiye Üstün Yetenekli Çocuklar Kongresi'nde sunulmuş bildiri, İstanbul: Çocuk Vakfı.

Özden, Y. (2014). Öğrenme ve öğretime. Ankara: Pegem Akademi.

Özyaprak M. ve Davaslıgil Ü. (2015)"Üstün Zekalı ve Yetenekliler İçin Farklılaştırılmış Matematik Programının Matematik Tutumuna Etkisi", Üstün Yetenekliler Eğitimi Araştırmaları Dergisi, vol.3, pp.26-47.

Robinson, A., Shore, B.M., ve Enersen, D.L. (2014). Üstün zekalıların eğitiminde en iyi uygulamalar kanıt temelli bir kılavuz. (Ü. Oğurlu ve F. Kaya, Çev.). Ankara: Nobel.

Sak, U. (2014). Üstün zekalıların özellikleri tanılanmaları eğitimleri, Ankara: Vize.

Santamaria, L., ve Thousand, J. (2004). Collaborating co-teaching and differentiated instruction: A process-oriented to whole schooling. International Jour-

nal of whole Schooling, 1(1), 13-28.

Sönmez, V., ve Alacapınar, F.G. (2011). Örneklandırılmış bilimsel araştırma yöntemleri. Ankara: Anı.

Tansuğ, S. (1982). Herkes için sanat. İstanbul: Altın Kitaplar.

Tomlinson, C.A. (2014). Öğrenci gereksinimlerine göre farklılaştırılmış eğitim. (T. Bayındır, Çev.Ed.), İstanbul: Redhouse.

Tomlinson, C.A. (2015). Üstün zekalı ve yetenekli öğrencilerin bulunduğu sınıflarda karma eğitim. (S. Emir & A. Aksu, Çev.). Ankara: Anı.

Tortop, H.S. (2015). Üstün zekalılar eğitiminde farklılaştırılmış öğretim müfredatı farklılaştırma modelleri. Düzce: Genç Bilge.

Üşenti, Ü.A. (2013). Farklılaştırılmış Türkçe öğretim uygulamalarının üstün zekalı ve yetenekli öğrencilerdeki bilişsel beceri ve başarı durumlarına etkisi. International Journal of Social Science Research, 2(2). <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/381982>

Yabaş, D. ve Altun, S. (2009). Farklılaştırılmış öğretim tasarımının öğrencilerin özyeterlik algıları bilişüstü becerileri ve akademik başarılarına etkisinin incelenmesi. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 37: 201-2014.

Yaman Y. ve Emir S. (2017). Beyin Temelli Öğretiminin Özel Yetenekli Öğrencilerin Akademik Başarılarına ve Tutumlarına Etkisi, 8th International Congress on New Trends in Education, 18 Mayıs - 20 Haziran 2017, 1(1), 131-131. Antalya.

2 Bu araştırma, birinci yazar tarafından, Gazi Üniversitesi, Resim İş Eğitimi Ana Bilim Dalı'nda Prof. Dr. Alev KURU, Prof. Dr. Yusuf ÇETİN danışmanlığında hazırlanan "farklılaştırılmış görsel sanatlar öğretiminin 7. sınıf öğrencilerinin akademik başarı, tutum ve çalışmalarına etkisi" isimli tezden üretilmiştir.